

Bescherming van roofvogels

Focus in dit document is op de provincie Zuid-Holland. In een volgende versie zal dit document verder worden aangevuld met informatie over verantwoordelijke diensten voor het rijk (RVO) en de provincie Noord-Holland.

1. Roofvogels (incl. uilen) zijn jaarrond beschermd

Dan gaat het om de individuele vogels, maar ook jaarrond hun nestplaatsen (incl. nestkasten), rustplaatsen en hun functionele leefomgeving, zie de Lijst beschermde soorten Omgevingswet, in het bijzonder blz. 4 en blz. 10 e.v. Deze is in belangrijke mate gebaseerd op de Europese Habitat-/Vogelrichtlijn.

<https://www.natuurinclusief.nl/wp-content/uploads/Lijst-beschermde-soorten-Ow-NatuurInclusief.pdf>. Of [Lijst jaarrond beschermde nesten](#)

Twee categorieën nestbescherming

In de Lijst beschermde soorten Omgevingswet worden de roofvogels ingedeeld in twee categorieën wat betreft de nestbescherming, a) jaarrond beschermde nesten, en b) jaarrond beschermde nesten als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. De meeste roofvogels vallen in de eerste categorie, maar bijv. de torenvalk in de tweede categorie. Dan mag een nestkast alleen worden weggehaald als er in de directe omgeving voldoende nestgelegenheid is, of er een goede staat van instandhouding is (dus als er meerdere broedgevallen zijn in de directe leefomgeving).

Voor de provincie Noord-Holland en Zuid-Holland geldt dat de nestplaatsen van de volgende roofvogels- en uilen jaarrond beschermd zijn:

- Boomvalk	- Oehoe	- Steenuil
- Buizerd	- Ransuil	- Wespandief
- Havik	- Slechtvalk	- Zwarte wouw
- Kerkuil	- Sperwer	

De nestplaatsen van de bosuil, torenvalk en zeearend zijn enkel jaarrond beschermd als er ecologisch zwaarwegende redenen zijn.

Toelichting functioneel leefgebied

Het functionele leefgebied verschilt per soort, Sperwer bouwt meestal een nieuw nest binnen 50 meter en voor de buizerd houden we verstoringsafstand aan van 75 meter in de regel. Soms is er onvoldoende informatie voor bepalen van functionele leefomgeving (bijv. ransuil). De afstanden voor een functioneel leefgebied zijn niet per wet geregeld, maar wordt vaak ter plekke bepaald door een ecooloog. Voor een druk stadspark is dat anders dan voor een meer natuurlijk bosje in het buitengebied.

Zorgplicht

Voor alle vogels, dus ook roofvogels, geldt een wettelijke zorgplichtⁱ. Het belangrijkste element hiervan is, dat er geen verstoring mag plaatsvinden tijdens het broedseizoen.

2. Roofvogels mogen dus niet worden verstoord, tenzij....vergunning

Voor de lijst hierboven geldt dat, als je niet kan voorkomen dat naar aanleiding van de beoogde activiteit de nest- of rustplaats verloren gaat ofwel mogelijk in functionaliteit wordt aangetast, dien je een omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit aan te vragen zoals bedoeld in artikel 5.1, twee lid onder g, van de Omgevingswet.

Roofvogels mogen dus niet worden verstoord. De wet ziet verstoring bij vogels enkel als de verstoring van wezenlijke invloed is op de (gunstige) staat van instandhouding. Artikel 11.37 lid 3 van het besluit activiteit leefomgeving geeft aan dat het verbod op het opzettelijk storen van vogels, bedoeld in het eerste lid, onder d, niet geldt als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. De functionaliteit van de nestplaats, waaronder het essentiële leefgebied valt, dient te allen tijde geborgd te blijven.

Bijvoorbeeld: als een sperwer in een druk stadspark broedt, dan zijn de wandelaars in het park ("de verstoring") wel toegestaan, maar een festiviteit vlak bij het nest in het broedseizoen weer niet.

Voor heel veel onderhoudswerkzaamheden, bijv. wegzagen van dode takken in een park voor de veiligheid van de wandelaars, zijn er gedragscodes (vaak per organisatie) opgesteld, wat wel en niet mag in relatie tot flora en fauna. Een overzicht van de gedragscodes is te vinden op: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/buiten-werken/overzicht-gedragscodes>

Voor het verkrijgen van een vergunning voor een windpark wordt getoetst of de verwachte sterfte voor roofvogels onder de 1%- mortaliteitsnorm ligt. De 1% mortaliteitsnorm houdt 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte in.

Als de gunstige staat van instandhouding door activiteiten of werkzaamheden dreigt te worden aangetast, kan voor Zuid-Holland een vergunning worden aangevraagd bij de Omgevingsdienst Haaglanden: <https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/>.

Voor Noord-Holland is dat bij:

Daarnaast kan het Rijk, i.c. het Ministerie van LNV, vergunningen afgeven voor specifieke terreinen en activiteiten (bijv. Natura2000-gebieden, spoorwegen, rijkswegen en provinciale wegen e.d.)ⁱⁱ.

Een vergunning kan worden verleend, als het belang van de activiteit echt groter is dan het belang van de vogels (artikel 8.74j Bkl --> belangen vogels in Besluit Kwaliteit Leefomgevingⁱⁱⁱ). Het willen bouwen van een huis op een perceel grond, als daarop een schuur is met een nestkast van een kerkuil, is een onvoldoende groot belang. Dit wringt omdat grondeigenaren met aandacht voor de roofvogels (want een nestkast op hun terrein) door deze vogels gehinderd/gestraft worden. Mogelijk komt hierin in de toekomst verandering. Zo geldt voor de provincie Flevoland, voor de kerkuil in het voorbeeld, dat in de directe omgeving (op eigen erf en buiten het broedseizoen) een alternatieve broedplek voor de kerkuil moet worden aangeboden.

Op de website van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) is een overzicht (lijst) van verleende vergunningen/ontheffingen: <https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/besluiten/>

Met ingang van 2026 zullen deze ook in kaartvorm gepresenteerd worden, incl. dan de aanvragen (dus nog niet afgehandeld) voor vergunningen/ontheffingen. Informatie over een bepaalde aanvraag of situatie kan bij ODH worden verkregen via e-mail naar vergunningen@odh.nl.

[Hoe zit dat met Noord-Holland?]

[Hoe zit met informatie over de vergunningen/ontheffingen vanuit het Ministerie van LNV?]

3. Melding doen van verstoring, dode of zieke roofvogels

Melding van een verstoring van roofvogels voor Zuid-Holland kan worden gedaan bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) (geldt voor geheel Zuid-Holland). Voor Noord-Holland is dat de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Deze omgevingsdiensten zijn waarschijnlijk ook de beste bron voor welke activiteiten in welke gebieden (gedragscodes) vergunningsplichtig zijn.

Zuid-Holland

<https://www.ozhz.nl/themas/natuur/>

<https://www.ozhz.nl/themas/natuur/natuur-schade-melden/>

tel: 078-7708585

e-mail: toezichtnatuur@ozhz.nl

Noord-Holland

<https://www.odnhn.nl/Menu/Natuur>

ik kan bij ODNHN met geen mogelijkheid vinden waar je een melding kunt doen

Rijk

Melding van een verstoring van roofvogels op specifieke terreinen (bijv. Natura2000-gebieden, spoorwegen, rijkswegen en provinciale wegen e.d.) moet gedaan worden bij de inspectie van Ministerie van LNV, uitgevoerd door het RVO. Bij de volgende website is een meldingsformulier: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/omgevingswet-natuur/overtreding-melden>

In de provincie Zuid-Holland (en Noord-Holland) lijkt vervolging van roofvogels door schieten of vergiftiging niet zo vaak voor te komen. Vergiftiging is lastig vast te stellen, omdat de symptomen ervan soms lijken op dierziektes als vogelgriep. In geval van een sterk vermoeden van afschot of vergiftiging dient eerst een melding te worden gemaakt bij de omgevingsdiensten, zoals het OZHZ.

Bij zieke vogels kan men de Dierenambulance waarschuwen, die brengen de zieke vogels naar een opvang (Haarlem, Leiderdorp, Den Haag, Rotterdam).

Zieke en dode vogels kunnen verder worden gemeld bij Sovon en DWHC (Dutch Wildlife Health Center):

- <https://portal.sovon.nl/dood>

- <https://dwhc.nl/meldingsformulier/>.

ⁱ EINDNOTEN

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient rekening gehouden te worden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient direct contact opgenomen te worden met Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

-
- ⁱⁱ De minister van LNV is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten in:
- a. een Natura 2000-activiteit van nationaal belang; of
 - b. een flora- en fauna-activiteit van nationaal belang. Voorbeelden zijn: een activiteit voor het aanleggen, uitbreiden, inrichten, wijzigen, gebruiken, beheren of onderhouden van:
 - een autoweg, autosnelweg, vaarweg, hoofdspoorweg of bijzondere spoorweg,
 - een primaire waterkering in beheer bij het Rijk,
 - een militair terrein en een terrein met een militair object.

Zie link naar omgevingsbesluit voor verdere uitzonderingen: https://wetten.overheid.nl/BWBR0041278/2025-08-29/#Hoofdstuk4_Afdeling4.1_Paragraaf4.1.3_Artikel4.12

- ⁱⁱⁱ<https://rechtspraakbestuursrecht.nl/artikel-8-74j-bkl-beoordelingsregels-flora-en-fauna-activiteit-soorten-vogelrichtlijn/>